

SNDT Women's University

1, NathibaiThakersey Road, Mumbai -20

M.A. (Gujarati) Syllabus

Academic Year – 2020-21

* Course	:	M.A. Gujarati
* Faculty	:	Humanities
* Semester	:	Four (4)
* Credits		
(per semester)	:	20
* Total Credits	:	80

Eligibility

1. The candidate needs to clear Bachelor of Arts/Commerce/Science examinations or any other equivalent examinations to be eligible for the course.
2. Advanced Gujarati language competency is required.

Programme Specific Outcome (PSOs):

- In-depth study of literature and other closely related subjects to cultivate mastery of the subject for students pursuing higher education
- Empower female students in terms of employment-oriented curriculum
- Expanding the horizons of literary knowledge by studying about author, literary form, literary criticism, Indian literature, literary research, etc
- Build a relationship between the ever-changing contexts of human life and literature
- Teaching ethics, moral values and integrity to students leading to the betterment of society and also to increase the chances of employability
- Empower female students through research and internships

Core Objectives:

1. Enriching linguistic skills
2. Providing a detailed knowledge of Gujarati literature
3. Introducing Indian literature through Gujarati language
4. Introduce women's writing and its contribution to Gujarati and Indian literature
5. Training them for Government and private jobs
6. Enabling female students to lead a self-reliant lifestyle
7. Training students for research work and make them aware about Research skills

General Instructions:

1. There are 80 credits in Gujarati Subject. There are five papers in each semester. There are 4 credits in each subject. Each session has 20 credits(5x4 = 20credits)
2. M.A. curriculum has been divided into Compulsory, Optional and CBCS
3. Each semesters will have five papers
4. In third semester, if students select “Dissertation”, then they will obtain 8 credits upon successfully completing it
5. If a student opts for Internship, then they will obtain 8 credits upon successfully completing it
6. Students from any stream can select CBCS
7. Students can select CBCS subject in any semester

Evaluation method:

1. External Exam: 75 marks & Internal exam: 25 marks
2. Minimum 40% marks required for passing at both stages
3. Student needs to clear internal assessment to be eligible to appear for semester end (external) examination.

For Semester –I, II, III, IV-* પ્રશ્નપત્રનું માળખું *

પ્રશ્ન-૧ . સંદર્ભ સહિત વ્યાખ્યા (પાઠ્ય પુસ્તકોના પ્રશ્નપત્ર માટે)	(૪ માંથી ૨)	- ૨૦માર્ક્સ
	અથવા	
પ્રશ્ન-૧ . વિવેચનાત્મક પ્રશ્ન (સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્નપત્ર માટે)	(૪ માંથી ૨)	
પ્રશ્ન-૨ દીર્ઘપ્રશ્ન (૨ માંથી ૧)		- ૨૦ માર્ક્સ
પ્રશ્ન-૩ ટૂંકાપ્રશ્નો (૪ માંથી ૨)		- ૨૦ માર્ક્સ
પ્રશ્ન-૪ ટૂંકનોંધ (૪ માંથી ૩)		- ૧૫ માર્ક્સ
પ્રશ્ન-૫ કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના સંક્ષિપ્ત ઉત્તર લખો. (૮ માંથી ૫)		- ૨૫ માર્ક્સ
for Regular students Internal		- ૨૫ માર્ક્સ
	વર્ગપરીક્ષા / પ્રકલ્પ કાર્ય / પ્રસ્તુતિકરણ / મૌખિક	

Faculty Name : Humanities (Gujarati)

Course Name : M.A. (2020-21 onwards)

Pattern : Semester (4 Semester Course)

Semester	Core Course Credit	Elective Course Credit and CBCS	Total Credit	Hours	Marks Int.+Ext.	Total Marks
Semester : I	12	04+04	20	60	25/75	500
Semester : II	12	04+04	20	60	25/75	500
Semester : III	12	04+04	20	60	25/75	500
Semester :IV (Research and Internship)	12 8	- -	- - 20	- - 60	25/75	500
Total	56	24	80	240		

S.N.D.T. Women's University

Syllabus Format (M.A. I – Gujarati)

Academic Years : (2020-21 Onwards)

Pattern : Semester I

Sr. No.	Title of Course	L	CR	D	TP	Internal	T
1	મધ્યકાલીન સાહિત્ય અને કૃતિઓનો અભ્યાસ.	4	4	2.5	75	25	100
2	ભાષાવિજ્ઞાન	4	4	2.5	75	25	100
3	અર્વાચીન ગદ્ય અને પદ્ય કૃતિઓનો અભ્યાસ.					25	100
4 (i)	(અ) લોકસાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
OPATIONAL							
4 (ii)	(બ) પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય અને કૃતિઓનો અભ્યાસ.	4	4	2.5	75	25	100

L = No. Of Lectures per week.

CR =Credit per paper

D =Duration of Theory paper for examination in hrs.

TP =Theory paper i.e. External Examination Marks.

T =Total Marks

નિયમિત વિદ્યાર્થીનીઓ માટે :

અંતર્ગત મૂલ્યમાપન : 75 માર્ક્સ

બહિર્ગત મૂલ્યમાપન : 25 માર્ક્સ

S.N.D.T. Women's University

Syllabus Format (M.A. I – Gujarati)

Academic Year: 2020-21 Onwards

Faculty Name : Arts (Gujarati) course Name : M.A. I

Pattern : Semester II

Sr. No.	Title of Course	L	CR	D	TP	Internal	T
1	અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપ અને કૃતિઓનો અભ્યાસ (આત્મકથા/ નવલકથા/ લઘુનવલ	4	4	2.5	75	25	100
2	કાવ્યશાસ્ત્ર (ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા)	4	4	2.5	75	25	100
3	સંશોધનશાસ્ત્ર	4	4	2.5	75	25	100
4 (i)	(અ) નારીવાદ અને ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
4 (ii)	(બ) અનુવાદ વિજ્ઞાન	4	4	2.5	75	25	100
5 (i)	(અ) ગાંધીવિચાર અને સાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
5 (ii)	(બ) નાટક અને રંગમંચ (CBCS)	4	4	2.5	75	25	100

L = No. Of Lectures per week.

CR =Credit per paper

D =Duration of Theory paper for examination in hrs.

TP =Theory paper i.e. External Examination Marks.

T =Total Marks

નિયમિત વિદ્યાર્થીનીઓ માટે :

અંતર્ગત મૂલ્યમાપન : 25 માર્ક્સ

બહિર્ગત મૂલ્યમાપન : 75 માર્ક્સ

S.N.D.T. Women's University

Syllabus Format (M.A. I – Gujarati)

Academic Years : (2020-21 onwards)

Faculty Name : Arts (Gujarati) course Name : M.A. I

Pattern : Semester III

Sr. No.	Title of Course	L	CR	D	TP	Internal	T
1	આધુનિકતા અને આધુનિક ગુજરાતી સાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
2	પાશ્ચાત્ય સાહિત્ય મીમાંસા	4	4	2.5	75	25	100
3	એક સર્જકનો અભ્યાસ (ગુજરાતી)	4	4	2.5	75	25	100
4 (i)	(અ) સાહિત્ય અને સમાજશાસ્ત્ર	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
4 (ii)	(બ) વિશ્વ સાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
5 (i)	(અ) લઘુશોધ નિબંધ	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
5 (ii)	(બ) સાહિત્ય અને સિનેમા (CBCS)	4	4	2.5	75	25	100

L = No. Of Lectures per week.

CR =Credit per paper

D =Duration of Theory paper for examination in hrs.

TP =Theory paper i.e. External Examination Marks.

T =Total Marks

નિયમિત વિદ્યાર્થિનીઓ માટે :

અંતર્ગત મૂલ્યમાપન : 25 માર્ક્સ

બહિર્ગત મૂલ્યમાપન : 75 માર્ક્સ

S.N.D.T. Women's University
Syllabus Format (M.A. I – Gujarati)

Academic Years : (2020-21 onwards)

Faculty Name : Arts (gujarati) course Name: M.A. II

Pattern : Semester IV

Sr. No.	Title of Course	L	CR	D	TP	Internal	T
1	અનુઆધુનિકતા અને અનુઆધુનિક ગુજરાતી સાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
2	વિવેચન અને વિવેચનના વિવિધ સિદ્ધાંતો	4	4	2.5	75	25	100
3	તુલનાત્મક સાહિત્યાભ્યાસ	4	4	2.5	75	25	100
4 (i)	(અ) સાહિત્ય સંજ્ઞા (પુરાકલ્પન) અને સંજ્ઞા કેન્દ્રિત કૃતિઓનો અભ્યાસ	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
4 (ii)	(બ) કાર્યનિયુક્તિ (Internship)	4	4	2.5	75	25	100
5 (i)	(અ) લેખન કૌશલ અને પ્રુક્ટ રીડીંગ(CBCS)	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
5 (ii)	(બ) કાર્યનિયુક્તિ	4	4	2.5	75	25	100

	(Internship)						
--	--------------	--	--	--	--	--	--

L = No. Of Lectures per week.

CR =Credit per paper

D =Duration of Theory paper for examination in hrs.

TP =Theory paper i.e. External Examination Marks.

T =Total Marks

નિયમિત વિદ્યાર્થિનીઓ માટે :

અંતર્ગત મૂલ્યમાપન : 25 માર્ક્સ

બહિર્ગત મૂલ્યમાપન : 75 માર્ક્સ

Pattern: Semester I

Sr. No.	Title of Course	L	CR	D	TP	Internal	T
1	મધ્યકાલીન સાહિત્ય અને કૃતિઓનો અભ્યાસ	4	4	2.5	75	25	100
2	ભાષાવિજ્ઞાન	4	4	2.5	75	25	100
3	અર્વાચીન ગદ્ય અને પદ્ય કૃતિઓનો અભ્યાસ	4	4	2.5	75	25	100
4 (i)	(અ) લોકસાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
4 (ii)	(બ) પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય અને કૃતિઓનો અભ્યાસ	4	4	2.5	75	25	100
5 (i)	(અ) ભારતીય સાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
5 (ii)	(બ) સાહિત્ય અને સમૂહ માધ્યમો (CBCS)	4	4	2.5	75	25	100

L = No. Of Lectures per week.

CR =Credit per paper

D =Duration of Theory paper forexamination in hrs.

TP =Theory paper i.e. External Examination Marks.

T =Total Marks

नियमित विद्यार्थिनीओ माटे :

अंतर्गत मूल्यमापन : 25 मार्क्स

बहिर्गत मूल्यमापन : 75 मार्क्स

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – I (પ્રથમસત્ર)

Compulsory Paper (અનિવાર્ય પેપર) Paper – I

Paper No. I	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		મધ્યકાલીન સાહિત્ય અને કૃતિઓનો અભ્યાસ	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- ગુજરાતી મધ્યકાલીન કવિતાની ભૂમિકાને ધ્યાનમાં રાખી નિયત કૃતિઓનો અભ્યાસ
- કૃતિઓના અભ્યાસ દ્વારા ગુજરાતી મધ્યકાલીન કવિતાની સ્વરૂપગત વિશેષતા, પરંપરાને ધ્યાનમાં રાખી કવિઓના પ્રદાનની જાણકારી મેળવવી
- મધ્યકાલીન સ્વરૂપનો અભ્યાસ તેમ જ તેના આધારે મધ્યકાલીન કૃતિઓનો અભ્યાસ કરવો.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	પ્રબંધ -સંજ્ઞા, ઉદ્ભવ, વિભાવના, લક્ષણો સંદર્ભે સ્વરૂપનો અભ્યાસ સ્વરૂપની વિકાસરેખા	15	25	1
એકમ – II	પદ્યવાર્તા -સંજ્ઞા, ઉદ્ભવ, વિભાવના, લક્ષણો સંદર્ભે સ્વરૂપનો અભ્યાસ સ્વરૂપની વિકાસરેખા	15	25	1
એકમ – III	કાન્હડે પ્રબંધ	15	25	1
એકમ - IV	મદન મોહન, શામળ-સંપાદક હરિવલ્લભ ભાયાણી, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન) : અનંતરાય રાવળ, ગૂર્જર પ્રકાશન, અમદાવાદ, 1954
2. ગુજરાતી સાહિત્યના માર્ગસૂચક સ્તંભો : ઝવેરી કૃષ્ણલાલ મોહનલાલ, એન.એમ.ત્રિપાઠી, 1958
3. મધ્યકાળના સાહિત્યપ્રકારો : ડૉ.ચંદ્રકાન્ત મહેતા, એન.એમ.ત્રિપાઠી, 1958
4. અનુક્રમ : જયંત કોઠારી, ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ, 1975.
5. ભાર સાહિત્ય સ્વરૂપો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, 2001.

6. પ્રેમાનંદની આખ્યાન કથાઓ : રમેશ જાની, વોરા એન્ડ કું, અમદાવાદ, 1962.
7. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ-1 : સંપા. ઉમાશંકર જોશી, અનંતરાય રાવળ, યશવંત શુક્લ, પ્રકા. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ, બીજી શોધિત આવૃત્તિ ૨૦૦૫
8. સાહિત્ય સ્વરૂપસંધાન : સંપા. સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન.
9. સ્વાધ્યાય અને સંશોધન : બળવંત જાની, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી 1990
10. પ્રાચીન ક્ષાત્ર કાવ્ય : સંપા. રમણલાલ ચી. શાહ,
૧૧. . મધ્યકાલીન જૈન કવિતાસંચય સંપા : અભય દોશી, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી, ૨૦૧૯
- ૧૨ મધ્યકાલીન ગુજરાતી જૈન સાહિત્ય સંપાદક : જયંત કોઠારી, કાંતિભાઈબી. શાહ, ૧૯૯૩
૧૩. કાન્હડે પ્રબંધ કવિ પદ્મનાભ વિરચિત, સંપાદક કાન્તિલાલ વ્યાસ, એન.એમ ત્રિપાઠી કંપની,

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – I (પ્રથમસત્ર)

Compulsory Paper (અનિવાર્ય પેપર) Paper – II

Paper No. II	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		ભાષાવિજ્ઞાન	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- ભાષાવિજ્ઞાનની ઐતિહાસિક અને વર્ણનાત્મક પદ્ધતિ દ્વારા ગુજરાતી ભાષાનો અભ્યાસ કરવો.
- ભાષા મનુષ્ય સંસ્કૃતિની દેણ છે. ભાષા વગરનો માનવ સમાજ કલ્પી શકતો નથી, વિદ્યાર્થીનીઓની વૈજ્ઞાનિક અને ઐતિહાસિક અભિગમથી ભાષી સંરચના, સ્વરૂપ અને ભાષા પરિવારની સમજ કેળવે તે જરૂરી છે.
- ઐતિહાસિક શાખા અને વર્ણનાત્મક શાખા દ્વારા ભાષા વિજ્ઞાનનો અભ્યાસ કરી તેના પાયાના સિદ્ધાંતોની જાણકારી મેળવી ગુજરાતી ભાષાનો પરિચય મેળવવો.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	ભાષાનો સામાન્ય પરિચય : ભાષા વિજ્ઞાનનો પરિચય, વિષય અને સ્વરૂપ, અધ્યયનની પદ્ધતિઓ (વર્ણનાત્મક, ઐતિહાસિક, તુલનાત્મક), ભાષાની વ્યાખ્યા, તેનું સામાન્ય સ્વરૂપ, ભાષા અને બોલી વિજ્ઞાન (પ્રાદેશિક, ધંધાકીય, સામાજિક અને ગુજરાતી ભાષાની બોલીનો પરિચય).	15	25	1
એકમ – II	ઐતિહાસિક ભાષા વિજ્ઞાન (ગુજરાતી ભાષાના સંદર્ભમાં) ભાષાકીય પરિવર્તન : સ્વરૂપ અને પ્રકારો (ધ્વનિ પરિવર્તન, રૂપ પરિવર્તન, શબ્દરાશિ પરિવર્તન, અર્થ પરિવર્તન, સાદ્રશ્ય પરિવર્તન), પારિવારિક ભાષાકુળો તેની સમજ, પરિચય.(ભારતના ભાષાકુળોનો અભ્યાસ તેમાં ગુજરાતી ભાષાનું સ્થાન)	15	25	1
એકમ – III	વર્ણનાત્મક ભાષાવિજ્ઞાન : ધ્વનિવિચાર (Phonetics) અને ધ્વનિઘટકવિચાર (Phonemics) ધ્વનિવિચારની ત્રણ શાખાઓનો પરિચય.	15	25	1

	<p>ઉચ્ચારણમૂલક ધ્વનિ તંત્ર : ઉચ્ચારણ અંગો, ઉચ્ચારણ સ્થાન, ઉચ્ચારિત ધ્વનિઓનું વર્ગીકરણ</p> <p>ઉચ્ચારણ સ્થાન અને પ્રયત્નરીતિને આધારે પડતા ધ્વનિઘટકના પ્રકારોનો પરિચય</p> <p>ખંડિયધ્વનિઘટક : સ્વર અને તેના પ્રકાર (અગ્ર, મધ્ય, પશ્ચ્ય-પૃષ્ઠ)</p> <p>વ્યંજન અને તેના પ્રકાર (સ્પર્શ, અનુનાસિક, પ્રકંપી, પાર્શ્વિક, સંઘર્ષી વગેરે)</p> <p>અતિખંડીય ધ્વનિઘટક : અક્ષર, સંઘ્યક્ષર, જંકચર, કાલમાન, સ્વરભાર, કાકુ વગેરેનો પરિચય</p>			
એકમ - IV	<p>રૂપવિચાર (Morphology) (ગુજરાતી ભાષાના સંદર્ભમાં)</p> <p>રૂપ, રૂપ ઘટકની ઓળખ</p> <p>રૂપઘટકનાં પ્રકારો (બદ્ધ-મુક્ત/વિચ્છિન્ન-અવિચ્છિન્ન/ધાતુ-અધાતુ/અંગ)</p> <p>વ્યાકરણિક પ્રવર્ગો : લિંગ, વચન, પુરુષ, વિભક્તિ, પ્રયોગ, કાળ, સમાસ, ક્રિયા વિશેષણ, ઉદગાર વાયકો, નિપાતો</p> <p>વાક્ય વિચાર (Syntax) (ગુજરાતી ભાષાના સંદર્ભમાં)</p> <p>વાક્ય અને તેનાં પ્રકારો (સાદું, સંકુલ કે મિશ્ર, સંયુક્ત વાક્ય)</p> <p>વિધિવાચક, નિષેધ વાચક, પ્રશ્નાર્થ, સંક્રિતાત્મક, આદત વાચી</p> <p>કર્તરિ-કર્મણિ-પ્રેરક રચનાઓ</p> <p>રૂપાખ્યાનગત અને વાક્યગત સંબંધો વાક્ય રચનાના નિકટસ્થ અવયવો</p>	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિ પરિવર્તન : ડૉ. પ્રબોધ પંડિત, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ, 1974
2. વ્યાકરણ વિમર્શ : ઊર્મિ દેસાઈ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ 1992
3. ભાષાશાસ્ત્રની કેડીએ : ઊર્મિ દેસાઈ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ 1992
4. બોલીવિજ્ઞાન અને ગુજરાતની બોલીઓ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ 1974
5. બોલીવિજ્ઞાનના કેટલાક પ્રશ્નો : શાંતિલાલ આચાર્ય, ગુજ. સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ, 1984
6. ગુજરાતની ભાષા : ટી.એન.દવે, અનુ. મીનાક્ષી પટેલ, યુનિ. ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ અમદાવાદ, 1972
7. ભાષા અને તેનું ભૌતિક સ્વરૂપ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ, નંદિતા પ્રકાશન, અમદાવાદ
8. ભાષા વ ભાષાશાસ્ત્ર : શ્રી. ન. ગજેન્દ્રગડકર, વ્હીનસ પ્રકાશન, પુણે
9. ગુજરાતી ભાષાનું ઐતિહાસિક વ્યાકરણ : હરિવલ્લભ ભાયાણી, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગર, 1988

10. વ્યાકરણ : અર્થ અને આકાર : સંપા. ડૉ. દયાશંકર જોશી, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, પ્ર.આ. 1978, પુનઃમુદ્રિત 1995.
11. ભારતીય ભાષાવિજ્ઞાન : આચાર્ય કિશોરીદાસ વાજપાયી, વાણી પ્રકાશન, પ્ર. આ. 1999, દ્વિ.સં. 2008
12. Introductory Linguistics : W.P.Lehmann, Oxford and IBH Publishing Co. Mumbai, New Delhi, Calcutta, 1966

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – I (પ્રથમસત્ર)

Compulsory Paper (અનિવાર્ય પેપર) Paper – III

Paper No. III	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		અર્વાચીન ગદ્ય અને પદ્યકૃતિઓનો અભ્યાસ	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- અર્વાચીન ગુજરાતી ગદ્ય અને પદ્ય કૃતિઓના સ્વરૂપ અને વિકાસને પ્રસ્તાવિક ભૂમિકાનું જ્ઞાન થવું.
- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યપ્રવાહને ધ્યાનમાં રાખી નિયત કૃતિઓનો સમગ્રલક્ષી અભ્યાસ કરવો.
- નિયત કૃતિઓના અભ્યાસ દ્વારા અર્વાચીન ગદ્ય-પદ્ય પ્રવાહથી જ્ઞાન થવું.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્ય વિકાસરેખા	15	25	1
એકમ – II	અર્વાચીન ગદ્ય પદ્યની વિભાવના	15	25	1
એકમ – III	ભદ્રંભદ્ર	15	25	1
એકમ - IV	ધ્વનિ – રાજેન્દ્ર શાહ	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો

1.	ગુજરાતી કથાવિશ્વ	: સંપા. બાબુ દાવલપુરા, ગ્રંથાગાર પ્રકાશન
2.	ગુજરાતી નવલકથા	: રઘુવીર ચૌધરી, રાધેશ્યામ શર્મા, ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
3.	કથોપકથન	: સુરેશ જોષી
4.	કથાપદ્ય	: સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
5.	કથાયોગ	: નરેશ વેદ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
6.	નવલકથા અને હું	: 'શબ્દસૃષ્ટિ' વિશેષાંક, સં. હર્ષદ ત્રિવેદી ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, અમદાવાદ
7.	મણિકાન્તથી મણિલાલ	: સિલાસ પટેલિયા, પૃ.25-31
8.	સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતીગીત	: સ્વરૂપ અને વિકાસ, પથિક પરમાર આદર્શ પ્રકાશન, પ્ર. આ. 1994
9.	ટૂંકી વાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા	: જયંત કોઠારી, ગૂર્જર પ્રકાશન અમદાવાદ
10.	ટૂંકી વાર્તા	: વિજય શાસ્ત્રી, અરુણાદેવ પ્રકાશન, અમદાવાદ
11.	ટૂંકી વાર્તામાં કથનકેડિ	: શરીફા વીજળીવાળા
12.	પરિષ્કૃત વાર્તા અને બીજા લેખો	: મણીલાલ હ. પટેલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૧૩.	કથોપકથન	: સુરેશ જોષી, આર આર, શેઠની કંપની, અમદાવાદ, ૧૯૬૯
૧૪.	ટૂંકી વાર્તા અને બીજા લેખો	જયંત પાઠક, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ ૨૦૦૦
૧૫.	ટૂંકીવાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તા	સંપાદન: જયંત કોઠારી, ગૂર્જર કાર્યાલય, ૧૯૭૭

૧૬.	ટૂંકી વાર્તા : મીમાંસા	મોહનલાલ પટેલ, આદર્શ પ્રકાશન ૧૯૭૯

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – I (પ્રથમસત્ર)

Optional Paper (વૈકલ્પિક પેપર) Paper – IV (A)

Paper No. IV (A)	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		લોકસાહિત્ય	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- લોક સાહિત્ય સંદર્ભે 'લોક' શબ્દનો અર્થ, વ્યાખ્યા, વિભાવના સમજાવી.
- લોક સંસ્કૃતિ અને સાહિત્યના સંબંધની સમજા કેળવાય.
- લોક સાહિત્ય, શિષ્ટ સાહિત્ય, આદિવાસી સાહિત્યના સ્વરૂપ, કૃતિના સંશોધન, સંપાદન, તેની સમસ્યા વિશે જ્ઞાન થાય.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ - I	લોક સાહિત્ય : સંજ્ઞા, સ્વરૂપ, લક્ષણો	15	25	1
એકમ - II	લોક સાહિત્ય અને શિષ્ટ સાહિત્ય વચ્ચેનો ભેદ - આદિવાસી સાહિત્ય ()	15	25	1
એકમ - III	લોક સાહિત્યના સ્વરૂપ અને પ્રકારો (લોકગીત, કથાગીત, લોકકથા, લોકવાર્તા)	15	25	1
એકમ - IV	લોકસાહિત્યના સંશોધન અને સંપાદનનો ઇતિહાસ લોકસાહિત્યના સંશોધન- સંપાદનની સમસ્યાઓ અવેરચંદ મેઘાણી, હસુ યાજ્ઞિક, ભગવાનદાસ પટેલનું લોકસાહિત્ય સંશોધન-સંપાદનક્ષેત્રે પ્રદાન	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

- લોકસાહિત્ય ભાગ 1-2 : ડૉ. બળવંત જાની અને ડૉ. અંબાદાન રોહડિયા, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી પ્રકાશન.
- લોકસાહિત્ય વિમર્શ : જયમલ્લ પરમાર
- લોક સાહિત્ય : તત્વદર્શન અને મૂલ્યાંકન : સંપા. બળવંત જાની, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી પ્રકાશન.
- લોક સાહિત્યની કથનશૈલી : ડૉ. શાંતિલાલ આચાર્ય

5. લોક સાહિત્ય : વિભાવના અને પ્રકાર : હસુ યાજ્ઞિક
6. લોક વાર્તા : પુષ્કર ચંદાવરકર
7. લોક વાર્તાનાં કુળ અને મૂળ : હરિવલ્લભ ભાયાણી
8. લોક સાહિત્ય ભણી : ડૉ. બિપિન આશર, ડિવાઈન પ્રકાશન.
9. લોક ગીત - તત્વ અને તંત્ર : સં. બળવંત જાની, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી પ્રકાશન.
10. લોક સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ : જયમલ્લ પરમાર
11. ધ સ્ટડી ઓફ ફોકલોર : સી.બી. બર્ન.
12. ગુજરાતી લોક સાહિત્યવિમર્શ : બળવંત જાની, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, પ્ર.આ.2010.
13. લોક વિદ્યા અને લોક સાહિત્ય : નરેશ વેદ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, પ્ર.આ.2010.

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – I (પ્રથમસત્ર)

Optional Paper (વૈકલ્પિક પેપર) Paper – IV (B)

Paper No. IV (B)	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય અને કૃતિઓનો અભ્યાસ	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- પ્રશિષ્ટ અને પ્રશિષ્ટતાવાદથી જ્ઞાત થવું.
- ગુજરાતી સાહિત્યમાં પ્રશિષ્ટ કૃતિઓની જાણકારી મેળવી અભ્યાસ

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય: વિભાવના, લક્ષણો, (સ્વરૂપ)	15	25	1
એકમ – II	પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય-ગુજરાતી સાહિત્યમાં સ્થિત્યંતરો	15	25	1
એકમ – III	માનવીની ભવાઈ- પન્નાલાલ પટેલ	15	25	1
એકમ - IV	હિમાલયનો પ્રવાસ- કાકાસાહેબ કાલેલકર	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો:

1. નવલકથા : ચર્યા અને ચિકિત્સા : ડૉ. બિપિન આશર, પાર્શ્વ પ્રકાશન
2. નવલકથા સ્વરૂપ : પ્રવીણ દરજી, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, અમદાવાદ, ૧૯૮૬
3. નવલકથા : સ્વરૂપ અને વૈવિધ્ય : સંપાદન; શિરીષ પંચાલ, અરુણોદય પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૨૦૧૪
4. 'ગોવર્ધનરામ' સમાજશાસ્ત્રીય અભ્યાસ : સં. સુધીરચંદ્ર, સુરત સોશ્યલ સ્ટડી સેન્ટર, દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.
5. દર્શકના દેશમાં : રઘુવીર ચૌધરી, આર.આર.શેઠની કંપની, મુંબઈ, 1980.
6. દર્શક અધ્યયન ગ્રંથ : સં. રમેશદેવે, બાલગોવિંદ પ્રકાશન, અમદાવાદ, 1984.
7. પુરાણકથાકૌમુદી : સં. રઘુનાથબંધુ, નેશનલ પબ્લિશીંગ હાઉસ, ન્યૂ દિલ્હી, 1964.
8. ગુજરાતી કથાવિશ્વ (નવલકથા) : સંપાદક : બાબુ દાવલપુરા અને નરેશ વેદ, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, બીજી આવૃત્તિ ૨૦૦૮

M.A. (Gujarati)
અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ
M.A. (Gujarati) part I
Semester – I (પ્રથમસત્ર)

Optional Paper (વૈકલ્પિક પેપર) Paper – V (A)

Paper No. V (A)	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		ભારતીય સાહિત્ય	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- ભારતીય સાહિત્યની સૈદ્ધાંતિક વિચારણા અને તેનું સમર્થન કરે.
- ભારતીય સાહિત્યના અભ્યાસનો નવો દ્રષ્ટિકોણ કેળવાય.
- ભારતીય વિભાવનાના અર્થપ્રકાશમાં નવા તત્વો, નવા રસપ્રદેશની જાણ થાય.
- ભારતની બહુભાષી અને બહુસંસ્કૃતિને સમજાય.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ - I	ભારતીય સાહિત્ય સંજ્ઞા ચર્ચા ભારતીય સાહિત્યની વિવિધ વ્યવસ્થાઓ ભારતીય સાહિત્યની વિભાવના -ભારતીયતા, પ્રાદેશિકતા, રાષ્ટ્રીયતા, વૈશ્વિકતા.	15	25	1
એકમ - II	બહુભાષાઓ અને બહુસંસ્કૃતિ સંદર્ભે ભારતીયતાના વિચાર વર્તમાન સંદર્ભમાં ભારતીય સાહિત્યના અભ્યાસનું મહત્વ.	15	25	1
એકમ - III	નિયત કૃતિનો અભ્યાસ (ભારતીય ભાષાઓમાંથી અનૂદિત કૃતિ) ધરતી ખોળે પાછો વળે- શિવરામ કારન્થ અનુવાદ પ્રભાકર મંગળ વેઢેકર	15	25	1
એકમ - IV	નિયત કૃતિઓનો અભ્યાસ (ભારતીય ભાષાસાહિત્યમાંથી અનૂદિત કૃતિ) માયાદર્પણ- નિર્મલ વર્મા અનુવાદ વિનેશ અંતાણી.	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

- તુલનાત્મક સાહિત્ય : ભારતીય સંદર્ભે : ડૉ. ચૈતન્ય દેસાઈ, ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ
- આધુનિક ભારતીય સાહિત્ય : અનુ. જયંત બક્ષી, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી, 1976.
- 'સ્વાધ્યાય' : અંક એપ્રિલ-સપ્ટેમ્બર 1996 ડૉ. નરેશ વેદ
- ભારત વર્ષેર ઇતિહાસેર ધારા : રવીન્દ્રનાથ ટાગોરસ રવીન્દ્ર નિબંધમાળા-2, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી.
- ઈન્ડિયન લિટરેચર : કે. સચ્ચિદાનંદ, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી.
- એનસાયક્લોપીડિયા ઓફ ઈન્ડિયન લિટરેચર : સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી.
- સાહિત્ય સંદર્ભે વૈશ્વિકતા, ભારતીયતા, ગુજરાતીતા-રચના અને સંરચના : હરિવલ્લભ ભાયાણી.
- પૂર્વાપર : ભોળાભાઈ પટેલ, આર. આર. શેઠની કંપની

9. રાષ્ટ્રીય એકતા ઓર ભારતીય સાહિત્ય ઈન્ડિયન : સંપા. યોગેન્દ્ર ગોસ્વામી.
લિટરેચર
10. ભારતીય સાહિત્ય : ડૉ. બળવંત જાની અને અન્ય સૌરાષ્ટ્ર યુનિ.
પ્રકાશન.
11. ભારતીય સાહિત્ય : 'સ્વાધ્યાય' - અંક : એપ્રિલ-સપ્ટેમ્બર 1996 નરેશ
વેદ
12. એન ઈન્ડિયન લિટરેચર - ભા.1,2,3 : એ.કે. વોર્ડર, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી,
ગાંધીનગર, 1957
૧૩. ગુજરાતી નવલકથામાં રાષ્ટ્રીય અસ્મિતા : ડૉ. સી. એચ. ગાંધી, અભિનવ પ્રકાશન,
અમદાવાદ, ૧૯૭૩

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – I (પ્રથમસત્ર)

Optional (CBCS) Paper (વૈકલ્પિક પેપર) Paper – V (B)

Paper No. V (B)	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		સમૂહમાધ્યમો અને સાહિત્ય	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- સમૂહમાધ્યમો અને સાહિત્ય સાથેનો સંબંધને, સ્વરૂપને, કાર્યક્ષેત્ર, પ્રયોજનના સામ્ય-વૈષમ્યની સમજ મળે.
- આંતરવિદ્યાકીય અભ્યાસ, સાંપ્રત સમયમાં તેની માગના સંદર્ભે ઉપયોગી.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	માધ્યમ, લોકમાધ્યમ, સમૂહમાધ્યમની વિભાવના સમૂહ માધ્યમનું સ્વરૂપ, પરિબળો, પ્રભાવ.	15	25	1
એકમ – II	સમૂહ માધ્યમ અને સાહિત્ય સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર, પ્રયોજન, ગતિવિધિ	15	25	1
એકમ – III	રેડિયો, ટ્રશ્ય-શ્રાવ્ય માધ્યમોનું સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર ટ્રશ્ય-શ્રાવ્ય માધ્યમોમાં સાહિત્યનું સ્થાન	15	25	1
એકમ – IV	ફિલ્મ અને સાહિત્યકૃતિઓનો તુલનાત્મક અભ્યાસ વાર્તા-‘અભુ મકરાણી’- યુનીલાલ મડિયા. ફિલ્મ-‘મિર્યમસાલા’- કેતન મહેતા.	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

- સમૂહમાધ્યમ અને સાહિત્ય : સં. પ્રીતિ શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન.
- સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ : સં.કુમારપાળ દેસાઈ, ગુજરાત સાહિત્ય પરિષદ.
- માધ્યમમીમાંસા : યાસીન દલાલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન.
- માધ્યમવિમર્શ : યાસીન દલાલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન.
- ફિલ્માવલોકન : અભિજિત વ્યાસ.
- સાહિત્યરંગી પત્રકારત્વ : ડૉ. અમીતા ઠાકોર, નવભારત સાહિત્ય મંદિર, 1998.

7.	સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી પત્રકારત્વ	: વિષ્ણુ પંડ્યા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2011.
8.	મીડિયા મેસેજ	: સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2011.
9.	પ્રસારણની પાંખે	: સં. યાસીન દલાલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2011.
10.	સિનેમાની સૃષ્ટિ	: સં. યાસીન દલાલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2011.
11.	સત્સંગ સિનેમાનો	: સં. યાસીન દલાલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2011.
12.	જનસંપર્કનું જગત	: સં. યાસીન દલાલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2011.
13.	હિન્દીમે મીડિયાલેખન ઓર અનુવાદ	: ડૉ. રામગોપાલ સિંહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2011.
14.	પત્રકારિતા પ્રશિક્ષણ	: ડૉ. રામગોપાલ સિંહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2011.
15.	સાહિત્યિક પત્રકારત્વ	: કિશોર વ્યાસ, પાર્શ્વ પ્રકાશન.

Pattern : Semester II

Sr. No.	Title of Course	L	CR	D	TP	Internal	T
1	અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપ અને કૃતિઓનો અભ્યાસ (લઘુનવલ)	4	4	2.5	75	25	100
2	કાવ્યશાસ્ત્ર (ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા)	4	4	2.5	75	25	100
3	સંશોધનશાસ્ત્ર	4	4	2.5	75	25	100
4 (i)	(અ) નારીવાદ અને ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
Optional							
4 (ii)	(બ) અનુવાદ વિજ્ઞાન	4	4	2.5	75	25	100
5 (i)	(અ) ગાંધીવિચાર અને સાહિત્ય	4	4	2.5	75	25	100
Optional							

5 (ii)	(બ) નાટક અને રંગમંચ (CBCS)	4	4	2.5	75	25	100
--------	----------------------------	---	---	-----	----	----	-----

L = No. Of Lectures per week.

CR =Credit per paper

D =Duration of Theory paper for examination in hrs.

TP =Theory paper i.e. External Examination Marks.

T =Total Marks

નિયમિત વિદ્યાર્થીનીઓ માટે :

અંતર્ગત મૂલ્યમાપન : 75 માર્ક્સ

બહિર્ગત મૂલ્યમાપન : 25 માર્ક્સ

BOS Guj. 20.04.2020

Appendix 'A'

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – II (દ્વિતીય સત્ર)

Compulsory Paper (અનિવાર્ય પેપર) Paper - I

Paper No. I	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપ- લઘુનવલ અને નિયત કૃતિઓનો અભ્યાસ	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- લઘુનવલ સ્વરૂપની અન્ય સાહિત્યસ્વરૂપોની તુલનાએ સમજ પ્રાપ્ત થાય.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ - I	લઘુનવલનું સાહિત્ય સ્વરૂપ, લક્ષણો, ઘટકતત્વો, પ્રકારો, અન્ય પ્રકારો સાથે સામ્ય-વૈષમ્ય	15	25	1
એકમ - II	ગુજરાતી લઘુનવલની વિકાસરેખા	15	25	1
એકમ - III	સમયદ્વિવપ- ભગવતીકુમાર શર્મા, આર.આર. શેઠ અમદાવાદ	15	25	1
એકમ - IV	વાંસનો અંકુર- ધીરુબહેન પટેલ	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. ગુજરાતી કથાવિશ્વ (લઘુનવલ)

: બાબુ દાવલપુરા, નરેશ વેદ, વલ્લભ વિધિનગર,
પ્ર.આ. 1985

2. લઘુનવલનું સ્વરૂપ : નરેશ વેદ
3. કથાવિશ્વ : બાબુ દાવલપુરા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ.
4. કથાવિમર્શ : નરેશ વેદ, પ્રવીણ પ્રકાશન, રાજકોટ
5. ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપો : મંજુલાલ મદમુદાર
6. કથાસાહિત્યનું વિવેચન : ભારતી દલાલ, સાહિત્યમંદિર
7. આર્વાચીન સાહિત્યસ્વરૂપો : ડૉ. મોતીલાલ મ. પટેલ, દિનકર આચાર્ય, નવસર્જન પબ્લિકેશન.
8. સાહિત્યમાં આધુનિકતા : સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2006.
9. ચંદ્રકાન્ત બક્ષીથી ફેરો : સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 1973, 1993
10. પરિધિ : દિગ્વીશ મહેતા, આર.આર.શેઠની કં. 1976
11. સાંપ્રત : રાધેશ્યામ શર્મા, આર.આર.શેઠની કંપની પ્ર. આ. 1978
- ૧૨ આધુનિકોત્તર સાહિત્ય સંપાદક : સુધા નિરંજન પંડ્યા, ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, ૨૦૦૬
૧૩. આર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઈતિહાસ (આધુનિક અને અનુઆધુનિક) પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ. ૨૦૧૦
- ૧૪ અનુઆધુનિકતાવાદ ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, 1999

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – II (દ્વિતીય સત્ર)

Compulsory Paper (અનિવાર્ય પેપર) Paper - II

Paper No. II	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		ભારતીય સાહિત્યમીમાંસા (કાવ્યશાસ્ત્ર)	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- ભારતીય સાહિત્યશાસ્ત્ર વ્યાકરણ, તત્ત્વજ્ઞાન, યોગવિધિ, લલિતકલા, વિદ્યાકીય સમૃદ્ધિનો ખ્યાલ મળે.
- 2500 વર્ષની પ્રાચીન પરંપરા અંતર્ગત સાહિત્યમીમાંસક અને કાવ્યસર્જન સંલગ્ન વિવિધ ઘટકોની તલસ્પર્શી, શાસ્ત્રીય, સૌંદર્યદ્રષ્ટિની વિચારણાનો ખ્યાલ મળે.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	ભારતીય સાહિત્ય શાસ્ત્રનો ઉત્ક્રાંતિમૂલક અભ્યાસ	15	25	1
એકમ – II	વામનનો રીતિવિચાર આનંદવર્ધનનો ધ્વનિવિચાર	15	25	1
એકમ – III	કુન્તકનો વક્રોક્તિવિચાર ભારતીય રસમીમાંસા	15	25	1
એકમ - IV	અલંકાર : સંજ્ઞા, સ્વરૂપ ક્ષેમેન્દ્રનો ઔચિત્યવિચાર	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. અભિનવગુપ્તનો રસવિચાર અને બીજા લેખો : નગીનદાસ પારેખ
2. ભારતીય સાહિત્યમાં વિચાર પરંપરા : તપસ્વી નાંદી
3. ભારતીય સાહિત્યમીમાંસા : બહેચરભાઈ પટેલ
4. ભારતીય કાવ્યસિદ્ધાંત : નટુભાઈ રાજપરા
5. ધ્વન્યાલોક : ડોલરરાય મંકડ
6. ધ્વન્યાલોક : આનંદવર્ધનનો ધ્વનિવિચાર : નગીનદાસ પારેખ
7. રસસિદ્ધાંત એક પરિચય : પ્રમોદકુમાર પટેલ
8. વક્રોક્તિજીવિત : કુન્તકનો કાવ્ય વિચાર : નગીનદાસ પારેખ
9. કુન્તકનો વક્રોક્તિ વિચાર : ડૉ. રમેશ શુક્લ
10. ભારતીય સાહિત્ય વિચાર મંજુષા ભાગ 1,2 : સં. રમેશ બેટાઈ અને નારાયણ

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – II (દ્વિતીય સત્ર)

Compulsory Paper (અનિવાર્ય પેપર) Paper - III

Paper No. III	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		સંશોધનશાસ્ત્ર	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- M.A.ના અભ્યાસ પછી સાહિત્ય સંશોધન દ્વારા Ph.D.ની પદવી મેળવવા જરૂરી છે.
- સંશોધનને લગતી પાયાની સમજ કેળવાય.
- જ્ઞાનવિજ્ઞાનના દરેક ક્ષેત્રમાં સંશોધનનું મોટું મૂલ્ય છે તે સમજાય.
- સંશોધનની સજ્જતા પ્રાપ્ત થાય.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	સંશોધન : સંજ્ઞા અને વિભાવના સંશોધનનું સ્વરૂપ, પ્રયોજન, સાહિત્ય સંશોધન	15	25	1
એકમ – II	સાહિત્ય સંશોધનનું સ્વરૂપ અને પદ્ધતિ સાહિત્ય સંશોધન માટે વિષય પસંદગી, સામગ્રીસંચય સામગ્રીનું વર્ગીકરણ, વિશ્લેષણ, સામગ્રીના પ્રકારો	15	25	1
એકમ – III	સાહિત્ય સંશોધનના ક્ષેત્રો (અર્વાચીન, મધ્યકાલીન, લોકસાહિત્ય) અર્વાચીન સાહિત્ય સંશોધનના વિવિધ અભિગમો મધ્યકાલીન સાહિત્ય સંશોધનની સમસ્યાઓ લોકસાહિત્યનાં સંશોધન માટે ક્ષેત્રકાર્ય	15	25	1
એકમ - IV	સંશોધન અને વિવેચન સંશોધકની સજ્જતા સંશોધન નિબંધનું આયોજન અને લેખન (તાલીમ) સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ (તાલીમ), પરિશિષ્ટ અને સૂચિ (તાલીમ)	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. સાહિત્ય સંશોધનની પદ્ધતિ : ચંપૂ વ્યાસ, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1981.
2. સાહિત્ય સંશોધન વિશે : સુમન શાહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 2000.
3. સંશોધનની પ્રવિધિ : સી. વી. મહેતા, પાર્શ્વ પ્રકાશન, 1998.
4. સંશોધન પદ્ધતિ અને હરિભાઈ દેસાઈ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, 1973.
5. Introduction to Research : Tyrus Hillway, 1956.
6. The Craft of Research : Wayne C., Both and Others, Uni. Of Chicago Press 2nd ed. 2003.

7. તુલનાત્મક સાહિત્ય : ધીરુ પરીખ, ગુજરાત યુનિ. 1984.
8. તુલનાત્મક સાહિત્યભ્યાસ : અશ્વિન દેસાઈ
9. તત્વસંદર્ભ : પ્રમોદકુમાર પટેલ.
10. તુલનાત્મક સાહિત્યભ્યાસ : વસંત બાપટ, અનુ. જયા મહેતા, એસ.એન.ડી.ટી. યુનિ. 1986.

M.A. (Gujarati)

M.A. (Gujarati) part I

Semester – II (દ્વિતીય સત્ર)

Optional Paper (વૈકલ્પિક પેપર) Paper – IV (A)

Paper No. IV (A)	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		નારીવાદ અને ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- સાંપ્રત પ્રવાહોના અભ્યાસ દ્વારા થતાં જ્ઞાનની સ્થિતિજના વિસ્તારનો પરિચય થાય.
- નારીલેખન અને નારીવાદની સાહિત્યિક ગતિવિધિ, વિશેષતાઓ, મર્યાદાઓથી પરિચિત થાય.
- સ્ત્રીઅભ્યાસ સંદર્ભે નારીવાદનો વિભાવ અને અગત્યતાનો અભ્યાસ થાય.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	નારીવાદ : આંદોલન	15	25	1
એકમ – II	ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય અને સ્થિત્યંતરો	15	25	1
એકમ – III	બત્રીસ પૂતળીની વેદના- ઈલા આરબ મહેતા	15	25	1
એકમ - IV	શૂન્યતામાં પૂરેલા દરિયાનો તરખાટ- સંપા. ઊષાબેન ઉપાધ્યાય (ફક્ત ચયન કરેલ કાવ્યનો અભ્યાસ)	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. પરબ નારીવાદી વિશેષાંક, 1989
2. શબ્દસૃષ્ટિ નારી વિશેષાંક, 2002.
3. નારીવાદ-વિમર્શ અને વિભાવના ઉર્વશી પંડ્યા, પાર્શ્વ પ્રકાશન.
4. શબ્દસૃષ્ટિ દલિત સાહિત્ય વિશેષાંક, 2003.
- પ. નવી વાર્તાસૃષ્ટિ સંપાદક : મણિલાલ પટેલ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૨૦૦૪
૬. નારીચેતનાની નવલિકાઓ સંપાદન : રઘુવીર ચૌધરી, સુનીતા ચૌધરી, ગુર્જર કાર્યાલય. ૧૯૯૮
7. વાર્તાસંદર્ભ શરીફા વીજળીવાળા, ગુર્જર એજન્સી, અમદાવાદ ૨૦૦૧
૮. સાદોત્તરી ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તા ડો. પારુલ પ્રસાદ પ્રધાન, પાર્શ્વ પબ્લિકેશન, અમદાવાદ, ૨૦૦૫

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – II (દ્વિતીય સત્ર)

Optional Paper (વૈકલ્પિક પેપર) Paper – IV(B)

Paper No.	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
IV(B)		અનુવાદવિજ્ઞાન	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- સાંસ્કૃતિક આદાન-પ્રદાન ક્ષેત્રે અનુવાદનું મહત્વ સમજવું, અભિરુચિ કેળવાય.
- ભાષાંતર, અનુવાદ, રૂપાંતર વચ્ચેનો સામ્ય-ભેદ સ્પષ્ટ થાય.
- અનુવાદની તાલીમથી શબ્દ-ભંડોળ તથા ભાષાકીય સજ્જતામાં વધારો થાય.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	'અનુવાદ' સંજ્ઞા, મહત્વ, સ્વરૂપ, પ્રયોજન, ક્ષેત્ર અનુવાદ- કલા, વિજ્ઞાન કે કૌશલ?	15	25	1
એકમ – II	અનુવાદકની સજ્જતા અને ઉપકરણો (કોશ, પારિભાષિક શબ્દાવલી) શાબ્દિક અનુવાદ, શબ્દ પ્રતિ શબ્દ અનુવાદ, ભાવાનુવાદ, રૂપાંતર, અનુસર્જન, પુનઃઅનુવાદ)	15	25	1
એકમ – III	અનુવાદની સમસ્યાઓ અને મર્યાદાઓ	15	25	1
એકમ - IV	અનુવાદ, ભાષાંતર, રૂપાંતર વચ્ચેનું સામ્ય-વૈષમ્ય. કાર્ય- અંગ્રેજી, હિન્દી, મરાઠી સાહિત્યિક ગદ્યખંડ, કવિતાનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરવો. પર્યાયો કહેવતો, સમાનાર્થી શબ્દોનો બીજી ભાષામાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરવો.	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. અનુવાદવિજ્ઞાન : મોહનભાઈ પટેલ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ, 1970
2. અનુવાદકલા : ડૉ. એન.ઈ. વિશ્વનાથ અચ્ચર, અનુ. નવનીત મદ્રાસી, આદર્શ પ્રકાશન, 1999.
3. અનુવાદની સમસ્યાઓ : મોહનભાઈ પટેલ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, અમદાવાદ, 1975
4. અનુવાદવિજ્ઞાન : ડૉ. રામગોપાલસિંહ, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, 1999.
5. પ્રસ્તુત : ડૉ. પ્રવીણ દરજી, ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય, અમદાવાદ, 1993.
6. અનુવાદ અંગે : નગીનદાસ પારેખ, સંપા. રમણ સોની, ભારતીય સાહિત્ય

अकादमी, दिल्ली.

7. अनुवाद विज्ञान : स्वरूप और : डॉ. रामगोपाल सिंह, पार्श्व प्रकाशन, 2011.
समस्याओं

M.A. (Gujarati)

અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ

M.A. (Gujarati) part I

Semester – II (દ્વિતીય સત્ર)

Optional Paper (વૈકલ્પિક પેપર) Paper – V(A)

Paper No. V(A)	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		ગાંધીવિચાર અને સાહિત્ય	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- વીસમી સદીના વિશ્વમાનવોમાં ગાંધીજીની સમગ્ર વિચારણાથી જ્ઞાત થાય.
- ગાંધીવિચારનું મહત્વ સમજાય.
- ગાંધી સાહિત્યનો વર્તમાન સંદર્ભે પ્રસ્તુત કરી રીતે છે તેથી જ્ઞાત થાય.
- ગાંધીજીના નવા વિચારોથી જ્ઞાત થાય.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ – I	ગાંધીજીના જીવનનો સંક્ષિપ્ત પરિચય. ગાંધીજીના લેખનનો વિગતવાર પરિચય.	15	25	1
એકમ – II	ગુજરાતી સાહિત્ય અને ગાંધીવિચારધારા (સામાજિક, આર્થિક, રાજકીય, સાંસ્કૃતિક વિચારો)	15	25	1
એકમ – III	આત્મકથાકાર ગાંધીજી સત્યના પ્રયોગો (આત્મકથા)	15	25	1
એકમ - IV	ગાંધીની કાવડ- હરીન્દ્ર દેવે (લઘુનવલ)	15	25	1

સંદર્ભ ગ્રંથો :

1. ગાંધી- પ્રાગ આધુનિક, આધુનિક કે અનુઆધુનિક? : મંજુ ઝવેરી
2. ગાંધીજી- કેટલાક સ્વાધ્યાયલેખો : નહીનદાસ પારેખ
3. ગાંધી-જેવા જોયાં, જાણ્યા : વિનોબા ભાવે
4. 'હિન્દ સ્વરાજ' : કાન્તિ શાહ
5. 'હિન્દ સ્વરાજ' : કનક તિવારી

6.	‘પૂર્ણાહૂતિ’	: પ્યારેલાલજી
7.	ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગાંધીયુગ	: કાકાસાહેબ કાલેલકર
1.	ગુજરાતી સાહિત્ય પર ગાંધીજીનો પ્રભાવ	: હરીશ વ્યાસ
2.	ગાંધીજી : કેટલાક સ્વાધ્યાય લેખો	: નગીનદાસ પારેખ, શ્રી ના.દા.મ.વિ.મું.
3.	ગાંધી જેવા મેં જોયાં, જાણ્યાં	: વિનોબા ભાવે.
4.	ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગાંધીજી	: કાકાસાહેબ કાલેલકર.
5.	ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (ગાંધીયુગ)	: ધીરુભાઈ ઠાકર, ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ.
6.	હિન્દ સ્વરાજ	: કાન્તિ શાહ.
7.	હિન્દ સ્વરાજ	: કનક તિવારી.
8.	હિન્દ સ્વરાજ	: ત્રિદીપ સુર્લદ.
9.	સમૂળી કાન્તિ અને બીજા લેખો	: નગીનદાસ પારેખ.
10.	ગાંધીજીનો સાહિત્ય કળાવિચાર	: બુદ્ધિપ્રકાશ, ડિસેમ્બર, 1969, ફેબ્રુઆરી, 1970, માર્ચ 1970.
11.	ગાંધીજી	: ચી.ના. પટેલ, કુમકુમ પ્રકાશન, પ્ર.આ. 1979, બી.આ. 1983.
12.	ગાંધીજી : જીવન અને વિચાર	: આચાર્ય કૃપલાની.
13.	મહાત્મા ગાંધી શતાબ્દી ગ્રંથ	: નગીનદાસ પારેખ.
14.	ગાંધી જ્ઞાન કોશ	: ચંદુલાલ પટેલ, પ્રવીણ પ્રકાશન.

M.A. (Gujarati) part I

Semester – II (દ્વિતીય સત્ર)

CBCS Paper (વૈકલ્પિક પેપર) Paper – V(B)

Paper No. V(B)	Code No	શીર્ષક (Title)	L	CR	P/T	D	TP(E)	Int	P/V'	Total
		નાટક અને રંગમંચ (CBCS)	4	4	-	2.5	75	25	-	100

ઉદ્દેશ્ય / હેતુ :

- નાટક-રંગમંચ અને સાહિત્યનો આંતરસંબંધ વિશે જ્ઞાત થાય.
- વિભિન્ન કલાઓના માધ્યમોમાં અભિવ્યક્તિના વિવિધ આયામોનો પરિચય થાય.

	Topics and Details	No. Of lectures assigned	Marks Assigned	Credit
એકમ - I	નાટક : સ્વરૂપચર્યા, વિભાવના, લક્ષણો ભારતીય નાટકોનો ઇતિહાસ (ખાસ ગુજરાતી, હિન્દી, મરાઠી ભાષાના સંદર્ભે)	15	25	1
એકમ - II	રંગમંચ- સિદ્ધાંત અને સ્વરૂપ રંગમંચ-અર્થ, ઉત્પત્તિ, સ્વરૂપચર્યા, ઘટકતત્વો નાટ્યનિર્માણની પ્રક્રિયા લેખન, દિગ્દર્શન, અભિનય, સંગીત વગેરે..	15	25	1
એકમ - III	સાહિત્યિક નાટ્યકૃતિઓનો અભ્યાસ નિયત કૃતિ- મેના ગુર્જરી	15	25	1
એકમ - IV	રંગમંચીય નાટ્યકૃતિઓનો અભ્યાસ નિયત કૃતિ- નટસમ્રાટ	15	25	1

ગુજરાતીનાટ્યસાહિત્યનોઉદ્ભવ અને વિકાસ

નાટ્યનાન્દી

સાહિત્ય સ્વરૂપો

સાહિત્ય સિદ્ધાંતો

શૈલી અને સ્વરૂપ

નાટક વિશે

નાટક વિશે

નાટ્યકળા

નાટ્યનુભૂતિ

: મહેશચોકસી, ગુજરાતસંગીતઅનેનૃત્યએકેડમી.

: ભરતમહેતા, પાર્શ્વપ્રકાશન, અમદાવાદ, 2003.

કુંજવિહારી મહેતા અને જયંત પટેલ, ધી પોપ્યુલર બુક

સ્ટોર, ટાવર રોડ, સુરત, ૧૯૭૪

રામચંદ્ર પંડ્યા, મક્ત ઓઝા વગેરે, અનડા પ્રકાશન,

અમદાવાદ, ૧૯૭૧

ઉમાશંકર જોશી, વોરા એન્ડ કંપની પબ્લિકેશન,

અમદાવાદ, ૧૯૬૦

દલાલ જયંતિ, શ્રી જયંતિ દલાલ સ્મૃતિ સમિતિ, ૧૯૮૫

રમાણલાલ યાજ્ઞિક, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી,

ગાંધીનગર, ૧૯૮૫

ધીરુભાઈ ઠાકર, પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ, ૧૯૮૫

વિનોદ અર્ધવ્યુ, પ્રકાશક પોતે, અમદાવાદ, ૨૦૦૦

S.N.D.T. Women's University
1, NathibaiThakersey Road,
Mumbai-400020
Department of Gujarati

Eligibility

1. All candidate who have cleared XII exam from any stream can apply.
2. Gujarati language competency is required.

Certificate course in
જૈન સાહિત્ય (Literature in Jain Tradition)
Organised by Jain Sahitya Academy Trust

Course structure 2020-2021

Paper No.	Title of The paper	Lec. Hour	Cr	P/T	D	TP(E)	Internal	External	Total
-----------	--------------------	-----------	----	-----	---	-------	----------	----------	-------

1	જૈન સાહિત્ય, સંસ્કૃતિ અને કળા : એક પરિચય	16	04	-	04	60	40	60	100
2	જૈન સાહિત્ય અને અન્ય શૈક્ષણિક શાખાઓ	16	04	-	04	60	40	60	100
3	ગદ્ય સાહિત્યમાં વ્યક્ત થતાં માનવીય મૂલ્ય અને જીવનરીતિ	16	04	-	04	60	40	60	100
4	જૈન કાવ્ય સાહિત્ય અને સાહિત્યની તત્કાલીન પ્રસ્તુતા	16	04	-	04	60	40	60	100
5	સ્વથી સમષ્ટિની વૈચારિક મૂલ્યધારા – સાહિત્ય સંદર્ભે	16	04	-	04	60	40	60	100

L- Lectures/Week , Cr-Credits, P/T-Practical/Tutorial in hours, D- Duration of Theory Paper for Examination, TP(E)- Theory paper for examination

ઉદ્દેશ્ય :

૧. વિદ્યાર્થીનીઓને ગુજરાતી સાહિત્યની પૂર્વભૂમિકા અર્થાત મધ્યકાલીન સાહિત્યનો પૂર્વનો ઇતિહાસ જાણવા મળે.
૨. જૈન સાહિત્યના વિવિધ રંગ, રસ, સાહિત્યમાં રહેલો જીવન સાથેનો સંદર્ભ સમજાય.
૩. જૈન સાહિત્યના અપ્રગટ તત્વો સમજે અને એ દિશામાં વધુ કાર્ય કરે.
૪. હસ્તપ્રત ઉકેલવાનું કાર્ય કરી ભારતીય સંસ્કૃતિના વારસાને જાળવે.
પ. મધ્યકાલીન સંશોધન ક્ષેત્રે કાર્ય કરી સ્વાવલંબી બને.
૬. ૧૫ સદી પૂર્વેના સાહિત્યમાં સંશોધનની અપાર શક્તિઓ રહેલી છે. એ દિશામાં કાર્ય કરવા પાયાનું શિક્ષણ મેળવે.
૬. ભારતીય મૂલ્ય, સંસ્કૃતિનો પરિચય મેળવી, વર્તમાન પ્રશ્નોના ઉત્તર એમાંથી મેળવે.
૭. એક સુસંસ્કૃત સમાજ ઘડતર અને મૂલ્ય કેળવણીનું કાર્ય કરે.
૮. સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, અપભ્રંશ ભાષામાં લખાયેલ સાહિત્યનો પરિચય મેળવે.

Objective:-

1. To introduce students to the life story of the Buddha in such a way that they will be inspired to feel they can rely on his teachings and follow his example.
2. To help students realise that the Dharma is truly unique, a precious gift to us, conducive to personal and collective peace and happiness.
3. To teach the history and culture of Buddhism and Jainism

પેપર-૧ (PAPER – 1)

જૈન સાહિત્ય, સંસ્કૃતિ અને કળા : એક પરિચય

Introduction to Jain Literature, Culture and Art

૧૦૦ માર્ક્સ

ઉદ્દેશ :

૧. વિદ્યાર્થીનીઓમાં સાહિત્યના વિવિધ પ્રવાહોની સમજ ક્ષેપવાય.
૨. ભારતની અને અન્ય દેશની ધર્મ વિચારણાનો પરિચય મેળવે.
૩. પાશ્ચાત્ય અને પૂર્વકાલીન સાહિત્યનો ઇતિહાસ અને મૂલ્ય સંદર્ભ સમજે.

Unit.	Topic	Marks
એકમ-૧	વિશ્વસાહિત્યમાં દાર્શનિક વલણનું સાહિત્યિક પ્રતિબિંબ, વિશ્વસાહિત્યની અને ભારતીય સાહિત્યની મહત્વની કૃતિઓનો પરિચય	૨૫
એકમ-૨	ભારતીય જૈન સાહિત્યનો આરમ્ભ અને વિકાસ- જૈન સાહિત્યમાં રહેલો વૈશ્વિક અભિગમ – કૃતિલક્ષી અભિગમ	૨૫
એકમ-૩	જૈન સાહિત્યમાં સ્થાપત્ય, શિલ્પ, ચિત્રકળા અને સંગીત આદિનો પરિચય અને એમાં વ્યક્ત થતી ભારતીયતા	૨૫
એકમ-૪	જૈન સાહિત્ય અંગે પરિચયમાં થયેલો અભ્યાસ (પ્રોજેક્ટ)	૨૫

નોંધ : પ્રોજેક્ટવર્ક ઉપરોક્ત ચાર એકમ પ્રમાણે કરવું અથવા માત્ર ચોથા એકમને પ્રોજેક્ટ વર્કમાં મુકવું

એકમ-૧ : વિશ્વસાહિત્યમાં દાર્શનિક વલણનું સાહિત્યિક પ્રતિબિંબ, વિશ્વસાહિત્યની અને ભારતીય સાહિત્યની મહત્વની કૃતિઓનો પરિચય (world literature and philosophical reflection in literary Text)

૨૫

[૧] વિશ્વસાહિત્યમાં દાર્શનિક વલણોનું પ્રતિબિંબ (reflection of communal & religious perspective on World Literature)

- ૧.૧ સાહિત્યનો અર્થ
- ૧.૨ સાહિત્યનું સ્વરૂપ (form of Literature)
- ૧.૩ વિશ્વ દાર્શનિક સાહિત્યના પ્રવાહો (trends of world literature)– બાઈબલ, કુરાન,

- ૧.૪ જૈન સાહિત્યનાવિવિધપ્રકારો (Different Types of Jain Literature)
 ૧.૫ જૈન સાહિત્યનીવિશ્વસાહિત્યસાથે તુલના
 (Competitive study between world literature and Jain Literature)
 ૧.૫.૧ રશિયનકૃતિ(Russian Text)
 ૧.૫.૨ અમેરિકનકૃતિ(American Text)
 ૧.૫.૩ યુરોપિયનકૃતિ(European Text)

[૨] જૈન સાહિત્યના વિવિધ પ્રકારોનો પરિચય અને કળાના વિવિધ આયામો

- ૨.૧ રાસ : વિભાવના, પરિચય અને કૃતિ – નલદવદંતી રાસ/ ચંદ્રરાજનો રાસ-મોહનવિજયજી
 ૨.૨ બાલવબોધ : વિભાવના, પરિચય અને કૃતિ- ઉપદેશમાલા બાલવબોધ – કાન્તિલાલ બી. શાહ
 ૨.૩ પ્રબંધ: વિભાવના, પરિચય અને કૃતિ – વિમલપ્રબંધ
 ૨.૪ ચોવીસી : વિભાવના, પરિચય અને કૃતિ – યશોવિજયજી

એકમ-૨ :ભારતીયજૈન સાહિત્યનો આરંભ અને વિકાસ(Indian Jain Literature) ૨૫

- ૨.૧ જૈન સાહિત્યનો આરંભનો સમય
 ૨.૨ 'કાવ્યશાસ્ત્ર' અને સંસ્કૃત કૃતિની પરંપરા- પૂચ્છીણસુત્ત, હરિકેશી સંવાદ, પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિ કથા, શ્રીપાલ રાસકથા- મનોવૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિકોણથી અભ્યાસ
 ૨.૩ જૈન સાહિત્યની પ્રાકૃતભાષાની કૃતિ – ભક્તામર અને કલ્યાણમંદિર
 ૨.૪ જૈન સાહિત્યની રાજસ્થાની, પંજાબી, હિન્દી, મરાઠી, કન્નડ ભાષામાં લખાયેલી કૃતિઓ- એક પરિચય ઉદા. આદિપુરાણ(pampa), પંડિત મેઘરાજ વિરચિત જસોધરરાસ, વેરાન વિરાસતે વગેરે
 ૨.૫ પ્રાચીન જૈન સાહિત્યમાં પ્રાચીન ધર્મના ઉલ્લેખો : વેદો, ઉપનિષદ, પુરાણ આદિના સંદર્ભે

એકમ: ૩ જૈન સાહિત્યમાં સ્થાપત્ય, શિલ્પ, ચિત્રકળા અને સંગીત આદિનો પરિચય અને એમાં વ્યક્ત થતી ભારતીયતા
 ૨૫

- ૩.૧ જૈન સાહિત્યમાં વ્યક્ત થતી વિવિધ કળાઓ
 ૩.૨ સાહિત્યની અન્ય કલાસ્વરૂપ સાથે તુલના
 (comparative study between Arts and Literature)
 ૩.૩ સાહિત્ય અને ચિત્રકલા (Literature and Painting) (પાલચિત્રશૈલી, તાડપત્રશૈલી)
 ૩.૪ સાહિત્ય અને સ્થાપત્ય(Literature and sculpture)
 ૩.૫ સાહિત્ય અને રંગભૂમિ (Literature and theatre)
 ૩.૬ સાહિત્ય અને સંગીત (Literature and Music)

એકમ: ૪ જૈન સાહિત્ય અંગે પશ્ચિમમાં થયેલો અભ્યાસ (પ્રોજેક્ટ) ૨૫

- ૪.૧ જર્મની
 ૪.૨ અમેરિકા
 ૪.૩ લંડન તથા અન્ય દેશો

અહીંની લાયબ્રેરી, હસ્તપ્રત વગેરે અંગે
 જૈન ડાયસ્પોરા વિષે

જૈન સાહિત્ય અને અન્ય શૈક્ષણિક શાખાઓ - ૧૦૦ માર્ક્સ
Jain Literature and other branches of knowledge

ઉદ્દેશ્ય :

૧. વિદ્યાર્થીની આ પેપર અંતર્ગત જૈન સાહિત્યમાં ઇતિહાસ, ખગોળ, અર્થશાસ્ત્ર, સામાજિક, રાજકીય વિચારણા કઈ રીતે જોડાયેલી છે, તે અંગે માહિતી મેળવશે.
૨. આ સાહિત્ય માત્ર ધર્મ નહીં પણ ઉત્તમ મનુષ્યમાં મૂલ્યનું સિંચન નિયમો દ્વારા કરાવે છે.
૩. જૈન સાહિત્યમાં ઐતિહાસિક અભિગમ અને પૌરાણિક અભિગમ કઈ રીતે પુનઃસર્જિત થાય છે, તે સમજશું.
૪. પૂર્વકાલીન સમયમાં અવકાશ આદિનું જ્ઞાન કઈ રીતે વ્યક્ત થયું છે, અને તે આજના વિજ્ઞાન સાથે કઈ રીતે જોડાય છે, તે અંગે માહિતી મેળવશું.
૫. જૈન પત્રકારત્વના ઇતિહાસ વિષે માહિતી મેળવશે.

Unit.	Topic	Marks
એકમ-૧	જૈન સાહિત્ય અને ઇતિહાસ – કુમારપાળ પ્રબંધ (ઐતિહાસિક દૃષ્ટિ કોણ)	૨૫
એકમ-૨	સાહિત્યમાં ખગોળનો અભિગમ વ્યક્ત કરતી કૃતિઓ (જૈન સાહિત્યમાં ભૂગોળ)	૨૫
એકમ-૩	સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ, જૈન પત્રકારત્વ	૨૫
એકમ-૪	જૈન સામાયિકનો ઇતિહાસ અને સંપાદન કાર્ય અંગેની સમજ	૨૫

નોંધ : પ્રોજેક્ટવર્ક ઉપરોક્ત ચાર એકમ પ્રમાણે કરવું. (અહીં સંપાદન કઈ રીતે કરાય તે શીખવવામાં આવશે)

એકમ ૧ – જૈન સાહિત્ય અને ઇતિહાસ – કુમારપાળ પ્રબંધ

- ૧.૧ કુમારપાળ રાજના સમયમાં આર્થિક સ્થિતિ અને જૈન સાધુ દ્વારા પ્રચલિત જીવનરીતિમાં આર્થિક સિધ્ધાંત
- ૧.૨ મહાવીરનું અર્થવિજ્ઞાન (મહાપ્રજ્ઞ)
- ૧.૩ જૈન દેરાસરો અને ઉપાશ્રય અને પાંજરાપોળની આર્થિક વ્યવસ્થા

એકમ ૨ - સાહિત્યમાં ભૌગોલિક અભિગમ વ્યક્ત કરતી કૃતિઓ

૨. સાહિત્યમાં ભૌગોલિક અભિગમ વ્યક્ત કરતી કૃતિઓ (જૈન સાહિત્યમાં ભૂગોળ)

(જૈન ખગોળવિજ્ઞાની પૂજ્ય અભયસાગરજી)

- ૨.૪ વર્તમાન સંશોધન – પ્રોજેક્ટમાં આ વિષય લેવો

એકમ – ૩ સાહિત્ય અને પત્રકારત્વ

- ૩.૧ જૈન પત્રકારત્વનો ઇતિહાસ (સાહિત્ય)
- ૩.૨ જૈન સામાયિકનો ઇતિહાસ
- ૩.૩ અને ૩.૪ જૈન પત્રકારોનો પરિચય

પેપર-૩ (PEPAR-3)

ગઘ સાહિત્યમાં વ્યક્ત થતાં માનવીય મૂલ્ય અને જીવનરીતિ
Human values and life styles in Pjainroseliterarure

ઉદ્દેશ્ય :

Unit.	Topic	Marks
એકમ-૧	યશોવિજયજીનાં પત્રો અને પૃથ્વીચંદ્ર ચરિત્રના અંશો, ભદ્રંકરવિજયજીની ડાયરી - જૈન સાહિત્યમાં પત્રલેખન તથા ડાયરીલેખન	૨૫
એકમ-૨	આગમ સાહિત્યમાં માનવીય મૂલ્યો વ્યક્ત કરતી વાતો (ભરત ચક્રવર્તી, બાહુબલી, પ્રભુ મહાવીરનો ગણધરવાદ, લોકપ્રકાશ ગ્રંથ, હંસાઉલી, ભામશા અને રાણા પ્રતાપ-ભામાશાની વાતો આદિ)	૨૫
એકમ-૩	કેટલાક મહત્વના ચરિત્ર (ગૌતમચરિત્ર, ઋષભદેવ, મહાવીરસ્વામી) (ત્રિપક્ષી શલાકા પુરુષ ચરિત્રના આધારે) (ગુરુ ગૌતમ સ્વામી - રતિલાલ દેસાઈ, વલ્લભ સ્વામી- બેoriginals અને બે વર્તમાન સમયમાં લખાયેલ)	૨૫
એકમ-૪	જૈન સાહિત્યમાં હાસ્ય - વિનાદ ચોત્રીસી	૨૫

નોંધ : પ્રોજેક્ટવર્ક ઉપરોક્ત ચાર એકમ પ્રમાણે કરવું.

પેપર નં : ૪ (PAPER-4)

-૧૦૦ માર્ક્સ

જૈન કાવ્ય સાહિત્ય અને સાહિત્યની તત્કાલીન પ્રસ્તુતા
Jain Poem literature and literary current relevance

ઉદ્દેશ્ય :

૧. પ્રસ્તુત પેપરમાં વિદ્યાર્થી કાવ્યની પૂર્વકાલીન ભૂમિકાનો પરિચય મેળવશે.
૨. જૈન કાવ્યધારાના વિવિધ પ્રકારોનો પરિચય કેળવશે.
૩. જૈન કોશ તૈયાર કરવાની પદ્ધતિ શીખશે.

Unit.	Topic	Marks
એકમ-૧	જૈન સાહિત્યની કાવ્યધારા: મધ્યકાલીનથી અર્વાચીન: કેટલાક મહત્વના કવિઓના આધારે - આનંદધનજી, મોહનવિજયજી	૨૫
એકમ-૨	જૈન કાવ્યસૃષ્ટિ: બુધ્ધિસાગરસુરિના પદો અને શાંતિલાલ શાહની પ્રસ્તુતિ મૂકમાટી: મહાકાવ્યના સંદર્ભે	૨૫
એકમ-૩	જૈન કૃતિમાં પર્યાવરણલક્ષી અભિગમ - બારમાસી અને ફાગુ કાવ્યોને આધારે	૨૫
એકમ-૪	જૈન પારિભાષિક શબ્દકોશ, અને વ્યાખ્યાઓ, જૈન કોશ - એક પરમ્પરા	૨૫

એકમ ૧ – જૈન સાહિત્યની કાવ્યધારા: મધ્યકાલીનથી અર્વાચીન: કેટલાક મહત્વના કવિઓના આધારે – આનંદધનજી, યશોવિજયજી, મોહનવિજયજી (સ્નાત્રપૂજા અને પંચકલ્યાણીક પૂજા)

એકમ ૨ – જૈન કાવ્યસૃષ્ટિ: બુધ્ધિસાગરસુરિના પદો અને શાંતિલાલ શાહની પ્રસ્તુતિ

મૂકમાટી: મહાકાવ્યના સંદર્ભે

એકમ ૩ જૈન કૃતિમાં પર્યાવરણલક્ષી અભિગમ – બારમાસી અને ફાગુ કાવ્યોને આધારે પ્રકૃતિ નિરૂપણ

એકમ – ૪ જૈન પારિભાષિક શબ્દકોશ, અને વ્યાખ્યાઓ, જૈન કોશ – એક પરમ્પરા

નિશ્ચિત કરેલ ૪૦ શબ્દો અને કેટલાક કોશનો પરિચય જેમ કે રાજેન્દ્રકોશ, વિશ્વકોષ

પેપર નં : ૫ (PAPER-5) -૧૦૦ માર્ક્સ

સ્વથી સમષ્ટિની વૈચારિક મૂલ્યધારા – સાહિત્ય સંદર્ભે

Journey to me to we through Value Education – in reference of literature

ઉદ્દેશ્ય :

૧. જૈન સાહિત્યે માનવીય મૂલ્ય ઉજાગર કરવામાં ભજવેલો ભાગ અંગે જાણશે
૨. ડાયસ્પોરિક જૈન સાહિત્યનો પરિચય મેળવશે
૩. જૈન નાટકનો પરિચય મેળવશે

Unit.	Topic	Marks
એકમ-૧	જૈન સાહિત્યનો વિશ્વવિભૂતિઓ ઉપર પ્રભાવ- ગાંધીજી, વિનોબા ભાવે અહિંસા – ગાંધીજી અને શ્રીમદ રાજચંદ્ર	૨૫
એકમ-૨	ડાયસ્પોરિક જૈન સાહિત્ય : પરિચય અને વિસ્તાર	૨૫
એકમ-૩	જૈન સાહિત્યમાં જીવનના વિવિધ રંગો – આરામશોભારાસમાળા, પૃથ્વીચંદ્ર ચરિત ચરિત્રસાહિત્ય : ઋષભદેવ, પાર્શ્વનાથ પ્રભુ અને મહાવીરસ્વામી, પ્રવાસ વર્ણન અને સાહિત્ય – હીરવિજયસુરિમાં પ્રવાસ વર્ણન, બુધ્ધિસાગરસુરિમાં પ્રવાસની વાત	૨૫
એકમ-૪	સર્જક દ્વારા આત્મકથાનાત્મક કૃતિ સમયસુંદરના સર્જક બનારસીદાસજીની “અર્ધકથાનક, જયભિખુ દ્વારા લખાયેલ ચરિત્રલેખન અને ચરિત્રલેખનનો કસબ	૨૫

એકમ- ૧: જૈન સાહિત્યનો વિશ્વવિભૂતિઓ પર પ્રભાવ (25 Marks)

૧.૧ જૈન સાહિત્ય અને ગાંધીજી-વિનોબા ભાવે

૧.૨ જૈન સાહિત્ય અહિંસા અને શ્રીમદ રાજચંદ્ર

એકમ- ૨: ડાયસ્પોરિક જૈન સાહિત્ય: પરિચય અને વિસ્તાર (25 Marks)

૨.૧ વિદેશમાં જૈન વિચારોનો ફેલાવો – વીરચંદગાંધીથી આજ સુધી

૨.૨ તત્કાલીન ડાયસ્પોરિક અવાજો

એકમ- ૩: જૈન સાહિત્યમાં જીવનના વિવિધ રંગો –(25 Marks)

૩.૧ આરામશોભારાસમાળા, પૃથ્વીચંદ્ર ચરિત

૩.૨ ચરિત્રસાહિત્ય : ઋષભદેવ, પાર્શ્વનાથ પ્રભુ અને મહાવીરસ્વામી

૩.૩ પ્રવાસ વર્ણન અને સાહિત્ય - હીરવિજયસુરિમાં પ્રવાસ વર્ણન, બુધ્ધિસાગરસુરિમાં પ્રવાસની વાત

એકમ- ૪: સર્જક દ્વારા આત્મકથાનાત્મકકૃતિ (25 Marks)

૪.૧ સમયસુંદરના સર્જક બનારસીદાસજીની "અર્ધકથાનક,

૪.૨ જયભિખ્ખુ દ્વારા લખાયેલ ચરિત્રલેખન અને ચરિત્રલેખનનો કસબ
કેટલાક મહત્વના ચરિત્રો :

વિભૂતિ ચરિત્રો - મહાપ્રજ્જ અને સંતબાલજી, કુંદકુંદાચાર્ય, કાનજીસ્વામી

કૃતિ - આત્મપ્રબોધ, અર્ધકથાનક. અધ્યાત્મતરંગિણી સારસમુચ્ચય ધર્મધ્યાનદીપક પ્રાયશ્ચિત્તસમુચ્ચય આદિ

સંદર્ભ ગ્રંથ :

1. ગુજરાતી સાહિત્ય (મધ્યકાલીન) : અનંતરાય રાવળ, ગૂર્જર પ્રકાશન, અમદાવાદ, 1954
2. ગુજરાતી સાહિત્યના માર્ગસૂચક સ્તંભો : ઝવેરી કૃષ્ણલાલ મોહનલાલ, એન.એમ.ત્રિપાઠી, 1958
3. મધ્યકાળના સાહિત્યપ્રકારો : ડૉ.ચંદ્રકાન્ત મહેતા, એન.એમ.ત્રિપાઠી, 1958
4. જૈન સાહિત્યનો બૃહદ ઈતિહાસ : ગુલાબચંદ્ર ચૌધરી, અનુવાદ નગીન જી શાહ અમદાવાદ, ૨૦૦૬
5. પ્રાકૃત જૈન કથા સાહિત્ય : ડૉ જગદીશચંદ્ર જૈન, અમદાવાદ ૧૯૭૧
6. જૈન ગૂર્જર કવિઓ : મોહનલાલ દલીચંદ દેસાઈ, ભાગ ૧ થી ૩, મુંબઈ, ૧૯૩૧
7. ગુજરાતી સાહિત્યનો ઈતિહાસ ભાગ-1 : સંપા. ઉમાશંકર જોશી, અનંતરાય રાવળ, યશવંત શુક્લ, પ્રકા. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ, બીજી શોધિત આવૃત્તિ ૨૦૦૫
8. જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઈતિહાસ : મોહનલાલ દેસાઈ, મુંબઈ, ૧૯૩૩
9. સ્વાધ્યાય અને સંશોધન : બળવંત જાની, ગુજરાતી સાહિત્ય અકાદમી 1990
10. પ્રાચીન ક્ષાત્ર કાવ્ય : સંપા. રમણલાલ ચી. શાહ,
૧૧. . મધ્યકાલીન જૈન કવિતાસંચય : સંપા : અભય દોશી, સાહિત્ય અકાદમી, દિલ્હી, ૨૦૧૯
- ૧૨ મધ્યકાલીન ગુજરાતી જૈન સાહિત્ય : સંપાદક : જયંત કોઠારી, કાંતિભાઈબી. શાહ, ૧૯૯૩

Fees Structure

Certificate course in
જૈન સાહિત્ય (Jain Literature)
Organised by Jain Sahitya Academy Trust

Course structure 2020-2021

Paper No.	Title of The paper	Lec. Hour	Cr	P/T	D	TP(E)	Internal	External	Total
1	જૈન સાહિત્ય, સંસ્કૃતિ અને કળા : એક પરિચય	16	04	-	04	60	40	60	100
2	જૈન સાહિત્ય અને અન્ય શૈક્ષણિક શાખાઓ	16	04	-	04	60	40	60	100
3	ગદ્ય સાહિત્યમાં વ્યક્ત થતાં માનવીય મૂલ્ય અને જીવનરીતિ	16	04	-	04	60	40	60	100
4	જૈન કાવ્ય સાહિત્ય અને સાહિત્યની તત્કાલીન પ્રસ્તુતા	16	04	-	04	60	40	60	100
5	સ્વથી સમષ્ટિની વૈચારિક મૂલ્યધારા – સાહિત્ય સંદર્ભે	16	04	-	04	60	40	60	100

L- Lectures/Week , Cr-Credits, P/T-Practical/Tutorial in hours, D- Duration of Theory Paper for Examination, TP(E)- Theory paper for examination.

S.N.D.T. Women's University

Mumbai – 20

Faculty : Department of Gujarati

Degree/Course : Certificate Course

Duration : Year

Sr. No.	Description of Fees	Amount (yearly)
1.	Admission	200
2.	Tuition Fee	500
3.	Gymkhana Fee	400
4.	Library Fee	100
5.	Development Fee	200
6.	Co-Curricular Activity Fee	100
7.	Students Council Fee	100
8.	Eligibility Fee	100
9.	Enrolment Fee	100
10.	Students Diary Fee	40
11.	Identity Card Fee	20
12.	Examination Fee	500
13.	Marksheet Fee	100
14.	Examination Form Fee	50
15.	Late Fee	40
16.	Convocation Fee	450

Dr. Darshana Oza

Dr. Sejal Shah

Head

Maniben Nanvati Women's College

Dept. of Gujarati

Note : This course will be in collaboration with ManibenNanvati Women's College, Vileparle(w), affiliated institute of SNTW University.